1937 ий
9
МАРТ
№ 15 (299)
Акшэ 5 ыр.

8-шэ ИЙ ЛЭКТЭШ

Чыла эл пролэтар-влак, ушныза!

Рвезэ КОММУНИСТ

ВЛКСМ Маробком дэн горком орган

Тӱньамбалсэ коммунист ӱдрамаш кэчэ

„ССР Ушэмыштэ ӱдрамашлан озанлык, кугыжаныш, культур дэн общэствэннэ политик илышын чыла областьлаштыжэ права пӧрйэнг дэнэ тӧрак пуалтэш"..—тыгэ Сталинский Конституцышто ӱдрамашын праважэ нэргэн пэш чаплын возэн шындымэ. Тыжэчын чыла раш палэ: совэт ӱдрамаш— тӱньаштэ эн пийалан да эн кугу эрыкан. Большэвик партий дэн кугу Сталинын вуйлатэн шогымо элыштэ гына ӱдрамашлан шкэ культур дэн политик шинчымашыштым нӧлташ, искусство дэн творчэство пашам ышташ кумда корным волгалтарымэ. Тидэ волгыдо корно дэнэ совэт ӱдрамаш пэнгыдын, ӱшанэн ончыко ошкылэш. Социалист строитэльствын чыла участкыштыжат ӱдрамаш активнэ полшэн шога. 1936 ийыштэ гына чумыр промышлэнностьышто 8 миллион 492 тӱжэм ӱдрамаш пашам ыштэн. Нунын коклаштэ тӱжэм дэнэ стахановка, сай организатор-влак улыт. Тэвэ ордэноноска-комсомолка Марийа Дэмчэнко, трактористка ордэноноска Паша Ангэлина, Паша Лэдовскайа, промышлэнностьышто Дусьа дэн Марийа Виноградовамыт да йатыр моло йолташ-влакат—нуно чыланат совэт производствышто кушшо, социализм элын моктанышаш саскажэ-влак улыт.

Мэмнан рэспубликыштат Толстова Ньура (Бумстрой), Чэмоданова Анфиса, Коноплёва Настьа (Косолапово МТС), Иванова (Шэрнур), Ларина (Оршанкэ) йолташмыт да йатыр моло ӱдырвлакат кумдан палымэ улыт. Ӱдрамаш кокла гыч производствылаштэ стахановэц сэмын пашам ыштышэ знатнэ йэн-влак кэчын йэшаралтыт.

Мэмнан дэнэ чыла школыштат шэмэр ӱдрамашлан омса почылтын. Азам ыштымэ пӧрт, йоча сад, йаслэ пэш шуко почэдымэ. Тыгэ ӱдрамашлан тунэмаш, да пашам ышташ кугу йӧным ыштымэ.

Ожно кугыжан Россий годым шэмэр ӱдрамашын нымогай праважэ лийын огыл. Тунам 84—85 процэнт шэмэр ӱдрамаш тунэмдымэ ыльэ. Кызыт гын, як мэмнан рэспубликыштэ гына кыдалаш дэн кугу школыштэ 300 утла ӱдрамаш тунэмэш. Нунын коклагыч 150 нарыжэ марий ӱдрамаш. Тэвэ кузэ мэмнан элыштэ Сталинский Конституцо шукталт толэш.

Капиталист эллаштэ шӱдӧ тӱжэм дэнэ шэмэр ӱдрамаш - влак шкэнныштын ӱмырыштым капитализм дэн помэщик кидыштэ, турьмаштэ орланэн эртарат. Нуно тушто правадымэ улыт. Пашадымэ, шужэн илымаш, проституцо кэчын кушкэш. Ик гитлэровский фашист Гэрманийыштэ гына миллион нарэ пашадымэ ӱдрамаш шотлалтэш. Йапонийыштэ шэмэр ӱдрамашым вольык сэмын ужалкалат. Ик 1933 ийыштэ гына чумыр Йапоний мучко 16—23 ийаш ӱдыр влакым —чылажэ 30 тӱжэм утла ужалэныт.

8 март—Тӱньамбал коммунист ӱдрамаш кэчым чыла тӱньасэ рэвольуционно ӱдрамаш палэмдэн.Тидэ кэчын вӱран фашизм ваштарэш, ССР Ушэмым аралышаш вэрч кучэдалаш йамдэ улмыштым ончыктэныт. Фашизм ваштарэш кучэдалмэ калык фронтыш, марксизмын интэрнационализм знамэ йӱмакшэ адакат шуко чумыргат.

Мэмнан элысэ шэмэр ӱдрамаш политик дэн экономик шотышто пэш шуко ончыко кайэн. Тугэ гынат, альэ нунын дэнэ, утларакшым тыгыдэ национальность ӱдрамаш-влак дэнэ, воспитатэльнэ пашам шуко ышташ кӱлэш. Кэчын Маркс-Лэнин рэвольуцион тэорий дэнэ куралангдымаш. Тушман троцкист кашакым ужмо шудымо коммунизм дэн совэт патриотизм шӱлышэш воспитатлаш кӱлэш.

Ӱдрамаш кэчэ—Йошкар-Олаштэ

Тэнгэчэ кастэнэ 6 шагатлан, Маргосттэатрэш Тӱньамбалсэ коммунист ӱдрамаш кэчэ—8 март лӱмэш Йошкар-Ола горсовэт дэн ВКП(б) Йошкар-Ола горкомын торжэствэннэ засэданьышт лийэ. Торжэствэннэ засэданьыштэ Тӱньамбал ӱдрамаш кэчэ—8 март нэргэн Кузнэцова йолташ докладым ыштыш. Доклад дэч вара чаплэ концэрт лийэ.

* *
*

Йошкар - Ола ӱдрамаш кид пашалан туныктымо школыштo 7 мартыштэ кастэнэ Тӱньамбалсэ ӱдрамаш кэчэ лӱмэш торжэствэннэ засэданьэ лийэ. Ӱдрамаш кэчэ нэргэн доклад дэч вара тунэмшэ-отличницэ - влакым пӧлӧклымаш лийын, чылажэ 12 йэнгым пӧлӧклышт. Вара тунэмшэвлак концэртым шындышт. Ӱдрамаш кэчэ лӱмэш кас пэш вэсэлан эртыш.

Чрэзвычайнэ 8-шэ Пӱтынь Ушэм Совэт-влак Сйэздын да Чрэзвычайнэ 17-шэ Пӱтынь Российысэ Совэт-влак сйэздын дэлэгаткажэ комсомолка Иванова Марийэ. Тудо Шэрнур МТС-ын трактористкажэ.

УЛАН-УДЭ—МОСКО ПЭРЭХОД ПЫТЫШ

1936 ий октьабрь тылзыштэ Бурйат-Монголын 5 ӱдыржӧ пэш мӱндыр Улан-Удэ гыч Москошко йэчэ дэнэ толаш лэктыныт ыльэ. Лум корно укэлан кӧра пэрвой 1000 километрым нинэ ӱдыр-шамыч йолын кайэныт. Варажым нуно йэчэ ӱмбак шогалныт. Чыла йӧсылыкым сэнгэн, нуно эртак ончылтэныт.

5 гэрой ӱдыр-шамыч тидэ чаплэ пэрэходышт дэнэ у тӱньамбал рэкордым ыштэныт. Кодшо ий Моско гыч Тобольскыш 2400 километр корным эртышэ Моско элэктрокомбинат ӱдыр-шамычын рэкордыштым пэш шукылан сэнгэныт.

Нуно 1937 ий 6 мартыштэ Москошко толын шуыныт. Нуно чылажэ—куд тӱжэм утла километрым кайэныт.

Отважнэ ӱдыр влакым саламлымэ тэлэграммым ВЛКСМ рӱдӧ комитэт сэкрэтарь А. Косарэв йолташ, ССР Ушэм СНК пэлэнсэ физкультур дэн спорт паша виктарышэ пӱтынь ушэм комитэт прэдсэдатэль И. Харчэнко йолташ, Рӱдӧ Осоавиахим совэт прэдсэдатэль комкор Р. Эйдэман да Совэт Ушэм гэройвлак М. Громов, А. Льапидэвский, Н. Каманин, И. Доронин колтэныт.

Р. Эйдэман йолташын саламлымыжэ Бурйато - Монгол калыкын ӱдыржӧ-влак шкэчаплэ пэрэходышт дэнэ социалист шочмо эл аралаш кажнэ минутышто йамдэ улмо шуко национальность дэч Совэт Ушэмыштэ могай кугу вийан да пиалан рвэзэ калык улмым адак ик кана ончыктыт".

Тыгай рвэзэ калыкым гэниальнэ вождь Сталин йолташ вуйлатымэ эл гына воспитатлэн кэртын,—манэш Совэт Ушэм гэрой М. Громов йолташ.

Сӱрэтыштэ: Йэчэ дэнэ толшо-влак (шола гыч пурлашкэ) Лиза Константинова, Настьа Сункуэва, Сонья Тихэйэва, Вэра Льубимская да Марусьа Хэхэлова.

Союзфото.

ВКП(б) Рӱдӧ Комитэтын плэнумжо лийын

Тидэ кэчылаштэ ВКП(б) Рӱдӧ Комитэтын плэнумжо лийын. Плэнумышто у Конституцо нэгызэш ССР Ушэм Вэрховно Совэтыш толшаш сайлымашлан кӧра партийнэ организацэ-влакын ыштышаш пашашт нэргэн кангашымэ. Тидын нэргэн плэнум посна рэзольуцым луктын.

Умбакыжэ плэнумышто озанлык дэн партийнэ строитэльство нэргэн кангашымэ да тидэ нэргэн практик пунчалым лукмо. Тугак Бухарин дэн Рыковын антипартийнэ пашашт нэргэнат ончалтэ. Плэнум нуным ВКП(б) радам гыч луктaш пунчальэ.

КУГЫЖАН РОССИИЫШТЭ

Ватэ-шкэ марижын кулжо

(Кугыжан Российысэ закон гыч)

107 СТАТЬА. „Ватэ шкэ марижым йэшын вуйжылан шотлэн тудын кумылжым чыла шукташ обӑзан. Ватэ марижым чот йöратэн, пагалэн, марижэ мом шўдэн—тудым чыла колыштын, марижлан изинкугун сай лийаш тöчэн, оза ватэ сэмын сурт кокла пашам ыштэн илыман“.

103 СТАТЬА. „Ватэ дэн марижэ пырльа илаш обӑзан улыт.

А тидлан лийынак:

1) ватэ дэн марижэ коклаштэ шкэ вольа дэнэ ойырлаш тöчымаш пэш строго чаралтэш;

2) марижын ик вэр гыч вэс вэрыш куснылмыжо годым, служитлаш пурмыжо годым, эрэак илымэ вэрым альэ моло сэмын вашталтымыжэ годым ватэ марижэ почэш кайман“.

ПРАВАДЫМЭ, ЫНДЫРАЛТШЭ ЎДРАМАШ

Фашист эллаштэ ўдрамашым кул шотышто ашнат. Фашист эллаштэ—Гэрманийыштэ, Италийыштэ, Йапонийыштэ — ўдрамаш-влакым ындырмылан, орландармылан вымогай границат укэ. Тушто ўдрамаш-влак; йöршэш правадымэ улыт. Фашист Италийын шуко фабриклаштыжэ 16-17 ийаш ўдыр-влак моткоч чот орланат. Нуно кэчылан 14-16 шагат, шукыж годым 18-20 шагат мартэ пашам ыштат. Пэрвой жапыштэ, пашашкэ пурмо годым нунылан пашадарым йöршэшат огыт тўлö. Варажымат пашадарым пöрйэнгын пашадаржэ гыч пэлыжым вэлэ тўлат.

Йапонийыштэ ўдрамашым айдэмыланат огыт шотло. Йапонийыштэ ўдрамаш нэргэн тыгай калык мут уло. „Чывэ—кайык огыл, ўдрамаш—айдэм огыл“. „Йапонийсэ фабрикыштэ ыштышэ ўдрамашым айдэмылан шотлаш гын, тунам вара тэлэграф мэнгат пэлэдалташ тўналэш“. Тэвэ тидэ калык мут Йапонийысэ ўдрамашын илышыжэ пэш йöсö, кочо улмым рашак ойла. Йапонийыштэ ўдрамашым вольык олмэш пазарыш луктыт да ужалат. 1933 ийыштэ гына Акита округышто 30 тўжэм самырык ўдрамашым ужалымэ. Нунын кокла гыч 17 тўжэмжым фабриклашкэ, а молыжым калык пöртлашкэ ужалэныт.

Фашист Гэрманийыштэ шэмэр ўдрамашын илыш условийжэ чыташ лийдымэ нэлэ улмо дэнак ўдрамаш-влак коклаштэ колымаш утыр шукэмэш.

Шкэат тунэмаш, ўдыр-влакымат туныкташ пижам

Ўдрамаш—мэмнан элыштэ кугу вий. Садланак коммунист партий дэн совэт правитэльствэ ўдрамашлан шкэ моштымыжым, вийжым уш-акылжым шарашыжэ чыла йöным ыштэныт.

Ожно тунэммэ, образованьым налмэ нэргэн марий ўдрамашын омэшыжат кончэн огыл. Мэмналан кызыт тунэмаш партий дэн правитэльствэ чыла йöным ыштэныт.

Тэвэ мыйат 1929 ийыштэ ликпунктым тунэмын пытаршым, тудо ийыштак комсомолыш пурэнам. Комсомолышто пашам активнэ ыштымэмлан трахоматозно курсыш тунэмаш колтышт. Курсым тунэмын лэкмэк, райздравыштэ трахоматозно сэстралан пашам ыштэнам.

1936 ийыштэ комсорг-влакым йамдылымэ область курсышто кум тылзым тунэмым. Кызыт мый „Ушэмнур“ колхозышто комсорглан ыштэм. Тидэ—кугу да пэш отвэтствэннэ паша.

Ўдрамаш кокла гыч комсорглан ыштышэ мый вэлэ омыл. Мэмнан Совэт Ушэмыштэ ўдрамаш кокла гыч инжэнэрат, тэхникат, агрономат, врачат шуко уло.

Мыйат эша чот тунэмаш пижам. Ўдыр-влакымат туныкташ тўналам. Ўдрамаш кэчын пумо тидэ мутэмым сайын шуктэм.

А. А. Морозова.

„Ушэмнур“ колхоз, Торйал р-н.

СОВЭТ УШЭМЫШТЭ

Тўньаштэ эн пийалэн ўдрамаш

122 СТАТЬА. ССР Ушэмыштэ ўдрамашлан озанлык, кугыжаныш, культур дэн общэствэннэ политик илышын чыла областьлаштыжэ права пöрйэнг дэнэ тöрак пуалтэш.

Паша ышташ, пашадарлан, канаш, социальнэ страхованьылан да тунэмаш ўдрамашлан правам пöрйэнг дэнэ тöрак пумо дэнэ, ава дэн азажын интэрэсыштым кугыжанышын аралымыж дэнэ, мўшкыран годым ўдрамашлан пашадарым тўлэнак отпускым пумо дэнэ, аза ыштымэ пöрт, йоча йаслэ да сад шуко улмо дэнэ ўдрамашын тидэ праважэ илышыш пурталт шога.

137 СТАТЬА. Ўдрамаш-влак пöрйэнг дэнэ тöрак сайлэн да сайлалт кэртшэ праван улыт.

(ССР Ушэм Конститупо гыч)

„10. Шуко йэшан ава-влаклан кугыжаныш пособийым ышташ—куд икшыван влаклан адак кажнэ аза ыштымыштлан талук йэда 2 тўжэм тэнгэ дэнэ,—аза шочмо кэчэ гыч вич ий годым тўльаш, а 10 икшыван ава-влаклан адак кажнэ аза ыштымыштлан йэдиноврэмэннэ кугыжаныш пособийым 5 тўжэм тэнгэм да кокымшо ий гыч тўналын ныл ий жап ий йэда 3 тўжэм тэнгэм шўлаш. Закон лукмо жаплан ты статьаштэ ончыктымо нарэ икшыван йэшланат ты закон шарла.

Тидэ закон кэчын шукталтэш

„Йошкар йулэ“ колхоз члэн (Шэрнур р н) Йакимова Прасковийын 8 шочшыжо уло, нуно чыланат илат. Шуко йочан-влаклан кугыжаныш пособийым пумо нэргэн правитэльствын пунчалжэ почэш Шэрнур райисполком прэзидиум Йакимовалан 4000 тэнгэ пособийым пуыш.

* * *

„Красный пахарь“ колхоз члэн (Ронго район) Бусыгина Настьа 7 шочшым ончэн куштэн. Садлан правитэльствын пунчалжэ почэш Бусыгина йолташ 2000 тэнгэ полышым нальэ.

Загайнов.

* * *

Сотнур районышто М. И. Хайрулинвалан („Красный стэкловарь“ завод). В. М. Польаковалан (Алэксэйэвский сэла) 4000 тэнгэ дэнэ пособийым пумо.

* * *

Мари-Турэк район Йўшто-памаш йал М. Г. Курмашэвалан 4000 тэнгэм пумо.

М. Осипов.

ИСПАН КАЛЫКЫН ГЭРОИНЬЫЖЭ-ВЛАК

Гэроичэский Испанийын калыкшэ шкэнжын нэзависимостьшым шакшэ фашист кашак дэч аралэн кодышаш вэрч пэш чот кучэдалэш. Испанийсэ калыкын шкэ нэзависимостьшо вэрч гэроичэски кучэдалмэ историйжэ гыч мэ шуко лўддымö ўдрамаш-влакым шинчэна.

Совэт Ушэмысэ молодьож вийан, лўддымö комсомолка Лина Одэнам пэш раш шинча. Испанийсэ калыкын гэроиньыжэ, 19 ийаш Лина Одэна фашизм ваштарэш кучэдалмашэш колэн.

Рэспубликанский армийын лўддымö лэйтэнантшэ, альэ пэш самырык ўдыр Пэпита Урдэ шкэ элжым аралышаш вэрч бойэвой позицыштэ эн ончыч кайэн. Монтальйа казармым налмышт годым Пэпита Урдэ рӓдовой бойэц ыльэ. Лўддэ да пэш чот кучэдалмыжлан Пэпита Урдэм лэйтэнантлан шогалтэныт.

Гвадаррамэ курыклаштэ Альта дэ Лэонэм аралышаш вэрч рэспубликанский милицэ радамыштэ 20 ийаш Солона Франциска лўддэ кучэдалын. Кучэдалмашэш командир колыш. Кучэдалмашым вуйлатымэ пашам Франциска шкэ ўмбакыжэ нальэ. Тудын отрӓдшэ кэч куштат пэш рэшитэльнэ кучэдалын, фашист кашакын авырэн налмэ йаллашкэ эн пэрвой пурэн. Наступатлымэ годым Францискам фашист кашак плэныш налыныт да пэш чот орландараш тўналыныт. Тугэ гынат, лўддымö Солона дэч вымомат налын кэртын огытыл. Тудо шкэнжын йолташыштым, тушман ваштарэш кучэдалмэ планыштым нэргэн ик шомакымат каласэн огыл. Вара Солона Францискам фашист кашак йанлык сэмын казнитлэныт.

Долорэс Ибаррурийым кö ок шинчэ? Тудым испанийсэ калык гына вэлэ огыл, а пўтынь тўньасэ калык шинча. Испанийсэ калык-шамыч тудым Пасионрийа маныт. Тидэ—лўддымö, пэш чот кучэдалшэ, манмэ лийэш. Испанийсэ коммунисткэ Долорэс Ибарруриылан тыгай лўмым калык арам огыл пуэн. Долорэс Ибаррури тидэ лўмым йатыр ий жап рэвольуционно пашам шолып ыштымыжэ дэнэ, астурийсэ баррикадылаштэ лўддэ кучэдалмыжэ дэнэ сулэн налын. Ибаррурийын рэвольуцо вэрч пэш пэнгыдын шогымыжым нымоат шалатэн кэртын огыл.

Долорэс Ибаррури.

Тудын илышыжэ молодьожым пэш шукылан туныктэн кэртэш. Тудо изиж годымак чот шуаралтын. Горньакын ўдыржö—Долорэс Ибаррури массэ дэнэ кылдалтын. Нэлэ пашаштэ вымучашдымын индыралтшэ, шужэн илышэ шахтьор влак дэчын Ибаррури пашазэ-влакын гэроичэски кучэдалмыштым палэн.

Пасионарийа шкэ ўмбалнышкэ шуко ойгым нумалын. Пасионарийа шкаланжэ киндылан оксам луктащ кайа. Пойан дэнэ прислугылан ила, кафэштэ официанткылан ышта. Долорэс Ибаррури 17 ийаш улмыжо годым социалист группыш пура да пэрвой кэчэ гычынак тудо активнэ, пэнгыдэ прэданнэ пашайэнг лийэш. Тудо социалист газэтын коррэспондэнтшэ лийэш, газэтышкэ пэш чўчкыдын возаш тўналэш. Тидэ жап гыч Ибаррури шэмэр калыкын интэрэсшым аралышэ, самостойатэльнэ рэвольуционэркэ лийэш. Мэмнан элыштэ лийшэ социалист рэвольуцо Пасионарийын куатшым адакат чот нöлтэн. 1920 ийыштэ Пасионарийын члэнлан шогымо социалист группо Мадрид олаш ыштымэ коммунист организацийыш эн пэрвой ушнэн. Долорэс Ибаррури 1921 ийыштэ Испанийыштэ коммунист партийым ыштышэ ик активнэ йэнг лийын. Долорэс Ибаррурийын пўтын илыш корныжо—тидэ шэмэр калыкын эрык-шэ вэрч кучэдалмэ корно.

Тудо коч кунамат эн шучко да эн тўнг позицылаштэ лийэш.

— Пулвуй ўмбалнэ илымэшкэ, колаш гын, сайрак лийэш! — манын Долорэс 1936 ий 3 сэнтьабрыштэ Париж олаштэ лийшэ пэш шуко калыкан митэнгэш ойлэн. Тидэ шомак Долорэсын калыклан мучашдымын прэданнэ, лўддымö, пэнгыдэ рэвольуционэркэ улмыжо вэргэн ойла.

Социализм элысэ молодьож испанийсэ калыкын гэроичэски кучэдалмыжым куанэн онча. Совэт молодьож шкэ илышыжым пўтыньэк рэвольуцылан пушо ўдрамашым—Ибаррурийым пэш чот йöрата.

Пўтынь тўньасэ шэмэр удрамаш-влакын пайрэмжэ—8 март кэчын Совэт элысэ ўдрамаш-влак Испанийын гэроиньыжэ-влаклан покшо саламым колтат. Рэспубликанэц-влак сэнгат, мэ тидым шинчэна. Фашист кашак пытаралтыт. Калыкын тушманжэ—фашист кашакым сэнгымаштэ эрык Испанийын лўддымö, вийан, сэнгэн моштышо, миллион дэнэ индыралтшэ калыкым утарышаш вэрч шкэ илышыштым чаманыдэ пушо ўдрамаш-влакат почотно вэрым налыт.

ЎДРАМАШ ТРАКТОРНЭ БРИГАДЫЛАСЭ ОНЧЫЛ ТРАКТОРИСТКА ДЭН БРИГАДИР-ВЛАКЫН ЎЖМАШЫШТ

(ВЛКСМ Рўдö Комитэтысэ совэщаньыштэ пэнгыдэмдымэ).

Ўдрамаш тракторнэ бригадэ-влакын чыла трактористка, бригадир, комбайнэр дэн самырык колхозница-влаклан

Пўтынь Ушэмысэ Лэнин Коммунист Рвэзэ Ушэмын Рўдö Комитэтшэ дэн ССР Ушэм мландэ паша Калык Комиссариатын ўжмышт почэш, мэ Москошко совэщаньыш ўдрамаш тракторнэ бригадэ-влакын Ушэмысэ социалист сорэвнованьын итогшым тэргаш погынэн улына.

Сорэвнованьэ 1936 ийыштэ шошым Паша Ангэлинан бригадыжэ тўҥал пумо почэш тўҥальэ. Тидэ сорэвнованьым ш а р а ш ВЛКСМ Рўдö Комитэт чот полшэн. Ўдрамаш тракторнэ бригадэ-влак сорэвнованьэ ужэ пэрвой рэзультатым пуэн: 1936 ийыштэ СТЗ—ХТЗ ик трактор дэнэ 55 бригадэ тўжэм утла гэктар гыч да 300 бригадэ 790 гэктар гыч куральыныт, а тидэ годымак ушэм мучко кокла шот дэнэ ик трактор дэнэ 463 гэктарым куралмэ.

Социалист сорэвнованьэ мланна тракторым сайын палаш, мэмнан культуртэхник дэн политик шинчымашнам нöлталаш полшэн, кодшо ийыштэ мэмнан кокла гыч стахановский пашан образэцшым ончыктышо шагал огыл ончыл трактористка дэн бригадир-влакым куштэн.

Сорэвнованьыштэ ончыл вэрым кучэдал налшэ Совэт Ушэмын тыгай ўдрамаш тракторнэ бригадэ-влакшэ ончылно кайат: тидэ—Паша Лэдовскайан бригадыжэ Пэрвомайский МТС гыч Моско область, Мотьа Тимашэван Шишовский МТС гыч Вороньэж область, Ана Лаптэван Орэнбург область гыч, Паша Ангэлинан Донэцкий область гыч, Марина Костьучэнкон Чэрниговский область гыч, Ханат Фидоровин Сэвэрный Осэтий гыч бригадышт-влак.

Ончыл вэрым кучэдал налшэ эн сай трактористка-влак ончылно кайат: Варьа Колчакова — ХТЗ трактор дэнэ, Паша Ковардак—ЧТЗ трактор дэнэ, Мэланийа Гайдамощук—„универсал" трактор дэнэ куральыныт, Капитолина Щэрбакова да шуко молат.

Ўдрамаш тракторнэ бригадыласэ бригадир дэн трактористкэ йолташ-влак! Эн кўкшö шурно лэктыш да ик трактор дэнэ эн шуко куралшаш вэрч, адак кажнэ трактористкан грамотность дэн культуржым нöлтышаш вэрч, ий йэда эллан 7—8 миллиард пуд пырчан шурным пуаш—Сталин йолташын шындымэ задачым сайын шукташлан 1937 ийыштат ўдрамаш тракторнэ бригадэ дэн трактористка-влак социалист сорэвнованьым шуйаш мэ, совэщаньыштэ лийшэ влак, тланда ойым ыштэна.

Тыгакак мэ Совэт Ушэмысэ чыла комбайнэрка-влакым мэмнан дэч примэрым налаш да социалист сорэвнованьым шараш ўжына.

Стаханов сэмын пашам ыштышылада мланна тунэмаш кўлмым ныгунамат ида мондо. Сайын тунэмаш—мэмнан кушмын тўҥ условийжэ лийын шога. Ида мондо, вэт альэ мэмнан шинчымашна пэш шагал. Мэ шушаш кок-кум ийлаштэ шым ий тунэммэ образованьэ дэч шагал огыл шинчымашым налшаш улына. Мланна тидым шукташ кўлэш: шагал тунэмшэ-влакым туныкташлан кажнэ бригадылаштэ кружокым ышташ, грамотностьым нöлташлан школ лийжэ. Тыгэ 1937 ийыштэ кажнэ тракторостка шкэ шинчымашыжым 1—2 классыш кўзыктыжö.

Шкат тунэмза да вэсылан тунэмаш полшыза. Самырык, тўҥалшэ трактористка-влаклан полшыза. Нуннылан шкэндан опытдам, шинчымашдам пуэн шогыза. Тракторышто пашам ышташ самырык колхозница-влакым туныктыза. Тэмдан кокла гыч кажныжэ тидэ ийыштэ 2-3 у трактористкам туныктыжо, а 2-шо катэгорий квалификацан трактористка-влак ий пытышашэш 1 катэгорийлан экзамэным сдатлат.

А кызыт тракторный курслаштэ да комбайнэр-влак школлаштэ тунэмшэ ўдыр-влаклан мэ ойлэна: „Сайын да тыршэн тунэмза, тэорийым кэлгынрак умлыза, вэт шинчымаш—сэҥымын залогшо".

Ўдыр-влак, шинчэн лийза, трактор дэнэ пашам ыштышыла мэ шкэнан социалист элнан обороно вийжым пэҥгыдэмдэна.

Йанлык гай фашист кашак Совэт Ушэм ўмбак кэржалташ вишак йамдылалтыт. Нуно мэмнан тўҥ совэт закон—Сталинский Конституцо дэнэ колхоз-влаклан курымэш пэҥгыдэмдымэ мландым руалкалаш толашат. Нуно сарлан йамдылалташ шкэнныштын агэнтышт-влакым, мэмнан родиннам прэдатлышэ шакшэ тэррорист пуштэдышэ-влак троцкист бандэ кашакым шупшын шогат. Но мэмнан ўмбак кэржалтын гына ончышт! Мэ, ўдрамаш-влак, öрдыжэш она код. Кунам мэмнан марина да иза-шольына-влак тракторым танкэ дэнэ вашталтат, тудо шагатыштак мэ нуным пасуласэ пашаштэ вашталтышаш улына. А кўлэш лийэш гын, то мэ танкышкэ шинчын, нуным туш наҥгайэна, кушко мланна большэвик партий дэн совэт правитэльствэ ончыктат.

1937 ийыштэ Кугу социалист рэвольуцылан 20 ий шуэш. Мэмнан кокла гыч кажныжэ Совэт властьын 20 ий тэммэ кэчыжлан шкэнжын пашаж дэн тунэммаштыжэ эшэ кугу сэҥымашым ыштэн шуктыман.

Ўдыр йолташ-влак! Социалист сорэвнованьэ умбакыжат эртаралтэш. Сорэвноватлышэ трактористка дэн комбайнэр радамым йэшарэна, ўдрамаш тракторнэ бригадэ-влакым шукэмдэна, у ўдрамаш комбайн агрэгат-влакым ыштэна, шкэнан кокла гыч у с т а х а н о в к а—социалист мландэ пашан ончыл йэҥжэ-влакым куштэна.

Комсомол культбригадын пашажэ

Комсомол культбригадэ толмо дэч ончыч (Шэрнур район) Кой-Сола дэн Лажйал йал совэт кöргыштö кугу йэҥым туныктымо паша пэш начар кайэн шогэн. Тэвэ Кой-Сола йал совэт кöргыштö 8 колхоз гыч лачак ик „Йошкар шўдыр" колхозышто вэлэ тунэмдымэ дэн шагал тунэмшэ чылажэ—16 йэҥым кўрылтдэ туныктэныт Моло колхозлаштэ 129 йэҥ йöршэш тунэмдэ илэныт.

Лажйал йал совэт кöргыштат паша начар кайэн шогэн. Тыштэ 7 колхоз гыч, лачак ик "У кэчэ" колхозышто гына 14 йэҥым туныктэн лукмо. А моло колхозыштыжо ик вэрэат туныктымо паша эртаралтын огыл.

Комсомол культбригадэ толмо дэнэ тидэ кок йал совэтысэ колхозлаштэ кугу йэҥ-влак туныктымо паша кўлэш кўкшытыш шындалтэ. Тидэ пашаш культбригадэ вэрысэ чыла культур вийым (учитэль, избач, йал совэт пашайэҥ влакым пашаш ушыш.

Тыгэ культур бригадэ кок йал совэтыштыжат партий дэн правитэльствын кугу йэҥ-влак туныктымо нэргэн 1937 ий йанварь тылзыштэ лукмо пунчалжым лончылыш.

Тидын дэнэ пырльак колхоз погынымашэш начар культармэйэц-влак олмэш, пашам ыштэн к э р т ш э культармэйэц влакым ойырымо. Культармэйэц пэлэн учитэль-мэтодист-влакым пэҥгыдэмдымэ. Тыгэ ыштымэ дэнэ йал совэтласэ чыла колхозлаштат кугу йэҥ-влак туныктымо пашам сайын ышташ тўҥалмэ. Кызыт Кой-Сола йал совэт кöргыштö 145 йэҥ, Лажйал йал совэт кöргыштö 158 йэҥ кэчэ йэда тунэмаш коштыт.

Умбакыжэ тидэ бригадэ Шўкшэр, Марисола, Лопс, Шарнир да моло йал совэтлаштэ пашам ышташ тўҥалэш.

Шабдар Вачай.

САЙЫН ТУНЭМЫТ

„П а м а ш" колхозчышто (Шэрнур район, шагал тунэмшэ-влакым туныкташ дэкабрь тылзыштак тўҥалмэ. Тыштэ чылажэ 11 йэҥ тунэмэш. Нуно чыланат ваш-ваш ўчашэн, тунэмаштэ утларакшым сай да отличнэ отмэткэ вэрч кучэдалыт. Тунэммаштэ почэш кодмаш дэн прогулым йöршэш пытарымэ. Ондакырак почэш кодшо-влакым вийан тунэмшэ дэкэ пэҥгыдэмдымэ ыльэ. Нуно шкэ йолташыштлан эрэ полшэн шогышт.

Васильйэва Ориш, Мамайэва Вэра, Васильйэва Марйа — сайын тунэмыт. Туныктышо — Васильйэва Ана уроклан сайын йамдылалтэш. Программыштэ улшо пашам сайын шукташ да, тунэмшэ-влаклан умылтараш тырша.

Паймаков Мичу.

34 йэҥ тунэмэш

„Кўшнур" колхозэш (Роҥго район) колхозник дэн комсомолэц-влак инициативэ почэш агрокружокым организоватлэныт. Кызыт агрокружокышто 34 йэҥ тунэмыт.

И. В.

* * *

„Красный Пахарь" колхозышто (Роҥго район) тунэмдымэ дэн шагал тунэмшэ-влак—чылажэ 23 йэҥ т у н э м ы т. Культармэйэц С. И. Никитин сай туныкта.

Загайнов.

ПАРТИИ ИСТОРИИЫМ ТУНЭММЭ ЗАНЬАТЬЫШТЭ

(Пропагандист Фарбэр йолташын паша опытшо)

Марторгышто пашам ыштышэ комсомолэц влак ты мартэ политикым пэш начар тунэмыныт. Заньатьэ кўрлмаш шуко лийын, заньатьыш коштмаш 25-30 процэнтыш вэлэ шуын, комсомолэц-влак заньатьыш йамдылалтдэ толыныт Шуко комсомолэц-влакын политграмотым тунэмаш кумылыштак укэ улмаш.

Комсомол погынымаштэ партий историй тунэммэ кружокым организатлаш, манын комсомолэц-влак пунчалым луктыч. Чыланат ик ой дэнэ пропагандистлан Фарбэр йолташым ойрышт. Кружокыш 15 йэҥ тунэмаш сэралтэ.

Пэрвой заньатьэ мартэ пропагандист у програмым, ВЛКСМ Р. К. сэрышыжым лудын, лончылэн 25 фэвральыштэ пэрвой заньатьэ эртаралтэ. Заньатьыш 15 комсомолэц гыч 13 комсомолэц толын. Пэрвой шагатыштэ Фарбэр йолташ т у н э м ш э - в л а к л а н у программым, заньатьым кузэ эртарышаш нэргэн у м ы л т а р ы ш. Кокымшо шагатыштэ пропагандист большэвик партийын шочмыжо нэргэн раш, содэржатэльнэ ойлэн пуыш.

4 мартыштэ—кокымшо политзаньатьэ. Заньатьэ тўҥалшаш дэч 10-15 минут ожнак чыла комсомолэц влак толыныт. Лачак 6 шагатлан заньатьэ тўҥальэ. Пропагандист да 12 комсомолэц-влак с а й ы н йамдылалтын, конспэктым ыштэн толыныт. А кум комсомолэц-влак (И. Коростэльов, Йэгорова да Санников) ситышын йамдылалтын огытыл. Пропагандист конспэкт дэч посна тўҥ йодыш-влакым йамдылэн.

1. капиталист общэствыштэ класс дэн класс кучэдалмаш;

2. Российыштэ ▮ пашазэ движэньэ шочмаш;

3. народник дэн лэгальнэ марксист влак да нунын ваштарэш рэвольуционно марксист-влакын кучэдалмышт;

4. РСДРП-ын 1-шэ сйэздшэ.

Эа пэрвойак нинэ йодыш-влакым лончылаш тўҥальыч. Пропагандист комсомолэц-влакын мыньарэ, кузэ умлымыштым палэн нальэ. Комсомолэц влак (Никитина, Вэсэловскайа дэн Садыганов) йодышлан раш вашмутым пуат. Нуно ўшанэн, пэҥгыдын ойлат.

Заньатьэ пэш вэсэлан, интэрэснэ эрта. Фарбэр йолташ комсомолэц-влакын чыла мутыштым пэш чот колыштэш. Тунэмшэ-влаклан мо тугай класс, класс кучэдалмаш, пролэтар диктатур нэргэн умылтарэн пуа.

Савин йолташын ойлымыж гыч пропагандист тунэмшэ-влакын дэкабрист-влакым лушкыдын шинчымыштым палэн налэш. Вара Фарбэр йолташ дэкабрист-влак нэргэн, нунын цэльышт нэргэн конкрэтнэ примэр, докумэнт-влак дэнэ умылтарэн пуа. Дэкабрист влакым сакымэ нэргэн Рылэйэвын, Пэстэльын, моло-влакынат шарнымашыштым лудын пуа. Дэкабрист-влак нэргэн Пушкинын, Лэнинын возымыштым лудэш.

Народник влак нэргэн, Гэрцэн, Чэрнышэвский нэргэн Коростэльов, Пэстов, Йэгорова, Садыганов дэн Галашов йолташмыт активнэ выступатлышт. Пропагандист народник-влак нэргэн умылтарэн пуа. Тудо Гэрцэнын 1857 ийыштэ лукмо газэтшэ гыч лудын народник-влакын мо вэрч кучэдалмыштым умылтара.

Кок шагат ты манмэшкэ эртэн кайыш, а лончылшаш йодыш йатырак кодын. Тунэмшэ-влак эшэ ик шагатлан заньатьым шуйаш да ончыкыжат 2 шагат олмэш 3 ш а г а т ы м заниматлаш ойым ыштышт.

Заньатьэ вэсэлан эртыш. Тунэмшэ-влак пропагандист Фарбэр йолташын трэбоватэльнэ у л м ы ж ы м пэш сайлан шотлат.

В. Швыдчэнко.

Национальнэ рэспублик-влак физкультур сорэвнованьэ

Национальнэ кум рэспублик влак коклаcэ сорэвнованьыштэ сэнгышэ-влак Шола гыч пурлашкэ: Чумарова (Йошкар-Ола); Гущина (Чэбоксар); Папайэва (Йошкар-Ола).
Фото Рыбаковын.

Сорэвнованьыштэ ончыл вэрыш Йошкар-Ола командэ лэктэ

5 мартыштэ Йошкар-Олаштэ кум национальнэ рэспублик-влак (Марий—Йошкар-Ола, Чуваш—Чэбоксар да Мордва—Саранск) командэ-влакын физкультур сорэвнованьышт тӱнгальэ.

Сорэвнованьэ пэрвойак ӱдрамаш-влакын 5 километрыш сорэвноватлымаш дэнэ тӱнгалэш. Сорэвнованьыштэ 3 командэ (9 йэнг) участвоватлэн. Пэрвой вэрым Гущина (Чэбоксар) налын, тудо 23 мин. 29,3 сэк. коштын. Кокымшо вэрым Лаптэва (Саранск) налын, 26 мин. 0,12 сэкунд коштын. Кумышо вэрым Чумарова (Йошкар-Ола) налын, тудо 26 мин. 26,2 сэк. коштын. Командэ-влак дэнэ шотлымо годым пэрвой вэрыш Чуваш, кокымшо вэрым Марий да кумышо вэрым Мордва рэспублик лэктыныт.

Пӧрйэнг командэ-влак 10 километрлан сорэвноватлэныт. Пэрвой вэрыштэ Иванов (Чэбоксар)—43 мин. 11,7 сэк. коштын. Бирьуков (Йошкар-Ола)—43 мин. 27,6 сэк., Бурашников (Чэбоксар)—44 мин. 53 сэк да Йэгоров (Йошкар-Ола)—45 мин. 27 сэк. коштыныт. Пэрвой вэрым Чуваш рэспублик командэ, кокымшо вэрым Марий рэспублик да кумышо вэрым Мордва рэспублик командэ налыныт.

2 шагат кэчвалым рэспубликан профсовэт катокэш коньки сорэвнованьэ лийын. 500 мэтрыш сорэвнованьыштэ пэрвой вэрым Бубнова, кокымшо вэрым Гордэйэва (Йошкар Ола) да 3-шо вэрым Назарова (Саранск) лэктыныт. Ӱдрамаш-влакын 1500 мэтрыш сорэвнованьэ лийэш. Вэр тидэ шот дэнак кодэш.

Коньки спортын эн талэ сопэрникышт-влак 500, 5000 мэтрлан сорэвноватлаш тӱналыт. 500 мэтрым Сыропӓтов 53 сэк., Бэспалов 53,4 сэкунд да Андрэйэв 55 сэкунд коштыт. 5000 мэтрыш коштыныт Сыропӓтов (Йошкар-Ола)—10 минут 3 сэк., Андрэйэв (Йошкар-Ола)—11 мин. 14 сэк. Бэспалов (Чэбоксар)—11 мин. 15 сэк., Смирнов (Чэбоксар) — 11 мин. 35 сэк., Чибурайэв (Саранск)—11 мин. 47,8 сэкунд. Пэрвой вэрыштэ коньки дэнэ Йошкар-Ола, кокымшо вэрым Чэбоксар да кумышо вэрыш Саранск лэктын.

Кастэнэ 4 шагатыштэ Чэбоксар дэн Йошкар-Ола хоккэй командэ модыныт. Модыш 2:1 Чэбоксар сэнгымэ дэнэ пытэн.

Сорэвнованьын кокымшо кэчыжэ

6 март. Каныш кэчэ. Сандэнэ рэспублик-влак физкультур сорэвнованьыш калык пэш чот погынэн. Сорэвновньэ ӱдрамаш-влакын 10 километрыш коштмаш дэнэ тӱналэш. Пэрвой вэрыш Гущина (Чэбоксар)—47 мин. 05 сэк., кокымшо—Чумарова (Йошкар-Ола)—51 мин. 13 сэк. кумышо—Цапайэва (Йошкар-Ола)—53 мин. 50,0 сэкунд лэктыт. Пэрвой вэрым Чэбоксар командэ, кокымшо-вэрым Йошкар-Ола налэш.

Сорэвнованьын кокымшо кэчыштыжэ Саранск командэ участвоватлэн огыл.

30 километр пӧрйэнг-влак йэчэ сорэвнованьыштэ пэрвой вэрыш Бирьуков (Йошкар-Ола) лэктэш. Тудо 2 шагат 08 мин. 42 сэк. коштын. Кокымшо вэрым Бурашников (Чэбоксар) налэш. Тудо улыжат ик минут почэш кодэш, 2 шагатат 09,5 минут коштын. Кумышо вэрым Йэгоров (Йошкар-Ола) налэш, 2 шагат 14 минут да 25 сэк. коштын. Пэрвой вэрыш йэчэ дэнэ йӧрйэнг-влак кокла гыч Йошкар-Ола командэ налэш, кокымшо вэрыш Чэбоксар командэ лэктэш.

2 шагат кастэвэ рэспублик профсовэт катокэш коньки дэнэ сорэвнованьэ эртаралтэ. Сорэвнованьэ ӱдрамаш-влаклан 3000 мэтрыш да пӧрйэнг-влаклан 1500—10000 мэтрыш лийын. Удрамаш сорэвнованьыштэ пэрвой вэрыш Бубнова. 2-шо вэрыш Гордэйэва да 3-шо вэрыш Дэмэнтьэва (Чэбоксар) лэктыныт. Пӧрйэнг сорэвнованьыштэ пэрвой вэрым Сыропӓтов (Йошкар-Ола), кокымшо вэрым Андрэйэв да кумышо вэрым Бэспалов (Чэбоксар) налыныт. Пӱтынь коньки сорэвнованьыштэ пэрвой вэрыштэ Сыропӓтов, 2 шо вэрыштэ Бэспалов (Чэбоксар), 3-шо вэрыштэ Андрэйэв (Йошкар Ола) командэ шот дэн гын, Йошкар-Ола пэрвой вэрым налын.

Пӱтынь сорэвнованьэ итог (очко шот дэнэ) пэрвой вэрыш Йошкар Ола, кокымшо вэрыш Чэбоксар, пытартыш вэрыш Саранск лэктын.

Лосконгэр.

Рвэзэ дэн Ӱдыр-влакын конфэрэнцышт эртыш

27 фэвральыштэ Вэсшӱргӧ йал совэтысэ рвэзэ дэн ӱдыр-влакын конфэрэнцышт эртыш. Конфэрэнцыштэ XI-шэ Обком плэнумышто шошо агалан йамдылалтмэ да эртарымэ нэргэн ВКП(б) Обком сэкрэтарь Врублэвский йолташын докладшым, адак контррэвольуционно троцкистский бандын шакшэ пашашт нэргэн умландарымэ.

Конфэрэнцыш чылажэ 40 пӧрйэнг, 19 ӱдыр погынэн ыльэ. Нуно чыланат 1937 ийысэ шошо ага пашам сайын эртараш конкрэтнэ обӓзатэльствым нальыч.

И. Алэксэйэв.

Шкэнан рэспубликыштэ

Лотэрэй билэтым налыт

У-Торйал пэдучилищыштэ тунэмшэ дэн туныктышо-влак 11-шэ Осоавиахим лотэрэй билэтым чылажэ 1500 тэнгэашым нальыч.

Кузнэцов В.

* * *

Тыгак „Кугу-Нур" колхозышто (Морко район) колхозник дэн колхозница-влак 57 йэнг 70 тэнгэаш лотэрэй билэтлан оксам тӱлышт.

Кушаков Эчан.

* * *

У-Торйал типографийсэ пашазэ-влакат 55 тэнгэаш лотэрэй билэтым налыныт.

Ситников.

Ильа—талэ гармонист

Шабдаров Ильалан альэ 11 ий вэлэ шуэш. Тудо Шэрнур районышто ик талэ гармонистлан шотлалтэш. Тудо марлат, татарлат, рушлат—могай кӱлэш тугай мурым шоктэн мошта. Ильа 5 ийашыжэ годымак гармоньым шокташ мошта улмаш. Тудым „У йал" колхоз сайын ончэн кушта.

М. Ианыш.

Иумыдымо кружок

„Ушэм нур" колхоз пэлэнсэ тӱналтыш комсомол организацэ (Шэрнур район) йумыдымо кружокым почын. Кружок члэнлан 14 йэнг возалтын. Нунын кокласэ ӱдыр-влакат улыт.

Кызыт тидэ кружокышто арньалан кок кана рэлигий нэргэн кутырымаш эртаралтэш.

И. П.

Андрэйэв шкэ пашажым йӧрата

Кой-Сола почто агэнтствын (Шэрнур район) письмоносэцшэ Антропов Антип йолташ газэт дэн журнал шарымэ планым эрэак тэмэн шога. Тудын обходышкыжо 210 экзэмпльар газэт толэш. Пашам сайын ыштымыжлан тэний Шэрнур почто пӧлка Антропов йолташым 95 тэнгэ окса дэнэ прэмироватлэн.

Ломбэрский.

15 йэнг тунэмын лэктыч

„У кэчэ" колхозышто (Шэрнур район) шагал тунэмшэ-влак 15 сэнтьабрыштэ тунэмаш тӱналыныт ыльэ. 1 мартыштэ выпуск лийэ. Чылажэ 15 йэнгым туныктэн лукмо. Нунын кокласэ сай да пэш сай отмэткэ налшэ-влакат улыт. Тыгай сэнгымашым заньатьыш жапыштыжэ, эрэак йамдылалтын коштмо дэнэ ыштэныт.

Культармэйэц Фэдоров Йыван йолташат нуным сайын туныктэн шогыш.

И. П. Иванов.

Примэрнэ библиотэк

Торйал райбиблиотэкыштэ Пушкин возымо 80 кнага уло. Тидэ кнага-влакым лудшо-влак кӱрылтдэ лудын шогат. Ик тылзыштэ 230 йэнг лудын.

Опанас Сэмон.

Тунэмшэ-влак газэтым шарат

Кой-Сола пэлэ кыдалаш школышто тунэмшэ пионьэр-влак (Шэрнур район) Гусэв Элэксэ дэн Волков Йыван йанварь дэн фэвраль тылзыштэ чылажэ 55 экзэмпльар тӱрлӧ газэт, журналым шарэныт. Тужэчын 32 экзэмпльаржэ „Рвэзэ коммунист" газэт.

И. П.

Загайнова Ана сайын тунэм лэктэ

„Йӱлэдӱр" колхозын члэнжэ Загайнова Ана Ронгго районысо колхоз молодьож школым чыла прэдмэт дэнат отличнэ тунэмын пытарыш. Загайнова йолташ кызыт шкэ колхозыштыжо счэтоводлан пашам ышташ тӱнгальэ.

В. И. Загайнов.

Тыштэ йогыланат

„У илэм" колхозышто (У-Торйал район) чылажэ 70 йэнг нарэ тунэмдымэ уло. Нунылан тунэмаш кӱлмӧ нэргэн нигэат огэш умландарэ. Садлан кызыт тидэ колхозышто иктат огэш тунэм.

Ты шотышто комсомолэц-влакат йогыланэн кийат. Комсомол организацэ кугу йэнг туныктымо пашам И. М. Шабалинлан пуэн. А тудо шоналтэнат огэш ончо. Шабалин комсомол пумо пашам огэш шукто.

Халтурин, Мочалов, Соснов, Орэхов.

Отв. рэдактор—
В. Т. ТИМОФЭЙЭВ.

Упол. Марлита № 33. Тираж 2154 экз. Йошкар-Ола, Маргосиздатын 1-шэ типогр. ВЛКСМ Маробком дэн горком орган. Савыктышэ „М. К